

การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อและข่าวสารในยุคดิจิทัลของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ศิริณญา วัลภา
ศูนย์สื่อสารสาธารณะ กรมอนามัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากร พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้สื่อและระดับการรู้เท่าทันสื่อและข่าวสารของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนทั่วไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไปกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง จำนวน 1,554 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามในระหว่างเดือนเมษายน – เดือนพฤษภาคม 2561 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยสถิติ ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ร้อยละ 61.9 และ ร้อยละ 38.1 ตามลำดับ กลุ่มอายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 22.8 มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 15-25 ปี ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 57.7 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 32 มีอาชีพ เกษตรกร ร้อยละ 35.0 รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ย 95,45.39 บาท (S.D.=10,780.69) เคยได้รับการฝึกอบรม/เรียนรู้เท่าทันสื่อ ร้อยละ 28.0 การได้รับการแนะนำเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ร้อยละ 31.5 ซึ่งเคยได้รับคำแนะนำจากการดูจากทีวี ร้อยละ 20.8 และบุคลากรภาครัฐ ร้อยละ 16.1 ความถี่ของการเปิดรับสื่อดั้งเดิม สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเปิดดูมากที่สุด ร้อยละ 98.1 โดยดูบ่อยมาก (ทุกวัน) การใช้สื่อใหม่หรือแอปพลิเคชันต่างๆของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการใช้เฟซบุ๊กมากที่สุดร้อยละ 71.0 โดยทั้งเขตเมืองและเขตชนบทใช้บ่อยมาก (ทุกวัน) รองลงมาคือมีการใช้ไลน์ร้อยละ 70.9 โดยมีการใช้บ่อยมาก (ทุกวัน) ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ส่วนวัตถุประสงค์ของการใช้งานผ่านสื่อสมัยใหม่ต่างๆจำแนกตามเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า การติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น ความถี่ในการติดตามจากสื่อ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 24.3 ไม่บ่อยนัก (3-4 วัน) เมื่อจัดระดับการรู้เท่าทันสื่อ พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด ร้อยละ 58.2 รองลงมาระดับต่ำ ร้อยละ 25.6 และระดับสูง ร้อยละ 16.2

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันจะมีระดับการรู้เท่าทันสื่อที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ การได้รับคำแนะนำ และการได้รับการอบรม/เรียนรู้ ที่แตกต่างกันจะมีระดับการรู้เท่าทันสื่อที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ